

Näkökohtia prikaatin ja prikaateista muodostetun armeijakunnan johtamisesta

Kirjoittanut yleisesikuntaeversti S. Simelius

1. Yleistä

Operatiiviselle johdolle on ominaista laskelmoiva suunnittelu, laajat ja perusteelliset valmistelut sekä välillisvaltainen johtaminen. Suunnittelussa on huomattava, että mitä suurempi yhtymä on kysymyksessä, sitä pitemmälle ajallisesti ja paikallisesti operaatiot on suunniteltava. Johtamisessa välillinen johtaminen on vallannut yhä enemmän alaa, jopa siinä määrin, että korkeampien johtajien kuva taistelusta saattaa olla liiaksi välikäsien värittävä. Varsinkin perusyhtymässä on välittömällä johtamisella tärkeä merkitys. Sen merkitys yhä lisääntyy mitä pienemmästä perusyhtymästä on kysymys. Meikäläinen peitteinen maasto sitä kuitenkin suuresti rajoittaa.

Joukkojen enentyneen liikkumiskyvyn, lisääntyneen tulivoiman ja parantuneiden viestiyhteyksien johdosta tapahtumat taistelukentällä kehittyvät nopeasti. Voitaneen sanoa, että tekniikan edistyminen saa aikaan yhä nopeamman sodankäyntitavan. Tästä seuraa aikatekijän yhä ratkaisevampi vaikutus. Voidakseen pysyä tapahtumien tasalla, on johdon oltava nopea tilanteen selvittämisessä, päätösten teossa sekä käskyjen toimittamisessa alaisille. Vaadittavaan tulokseen päästään rutiinimaisella työskentelyllä, tarkoituksenmukaisella johdon organisaatiolla sekä varmoilla ja joustavasti käytetyillä viestiyhteyksillä. Joukkoihin nähden se

vaatii suurta operatiivista ja taktillista liikkuvuutta. Nopeasti paikalle saadut joukot on myös saatava nopeasti taisteluun. Kaikki tämä edellyttää valmiita johtosuhteita ja valmiita yhteistoimintajärjestelyjä eri aselajien puitteissa, siis valmistustaisteluosasto — organisaatiota.

2. Prikaati — prikaatiarmeijakunta

Tutkittaessa prikaati- ja prikaatiarmeijakuntaorganisaatiota lienee paikallaan aluksi suorittaa vertailua sen ja divisioonan organisaation välillä ja etsiä sen perusteella suuntaviivoja tämän organisaation mukaisten yhtymien johtamiselle.

Upseerin Käsikirja 1950:n kaavioista näemme divisioonan, prikaatin ja rykmentin johdon ja joukkojen pääpiirteisen kokoonpanon. Niistä voimme tehdä muutamia havaintoja:

- Divisioonan, prikaatin ja rykmentin vahvuudet suhtautuvat toisiinsa suunnilleen kuten 2,5 : 1 : 0,5. Prikaatiarmeijakunta on kokoonpanoltaan »liukuva» käsittäen tavalisimmin 3—5 prikaatia tarvittavine armeijakuntajoukkoineen.
- Aselajisuhteita tarkastettaessa huomataan, että divisioona ja prikaati sisältävät orgaanisesti suhteellisen runsaasti tukevia aselajeja. Pääaselajien kohdalta todettakoon, että kivääripataljoonien ja patteristojen suhde divisioonassa on 10 : 4, prikaatissa 4 : 2 ja rykmentissä 3 : 0. Tykistöön nähden prikaati on siis organisatorisesti edullisemmassa asemassa divisioonaan verrattuna. Kranaatinheitinkompaniat kallistavat vaakaa lisäksi prikaatin eduksi, sillä siinä on 2 raskasta kranaatinheitinkomppaniaa 4 pataljoonaa kohti, divisioonassa vastaavien lukujen ollessa 3 ja 10.
- Rykmentiltä puuttuu orgaaninen tykistö suora-ammuntatykkejä lukuun ottamatta.
- Liikkuvuuskykyistä selvittääksemme ja ottaesamme pohjaksi moottoriajoneuvojen suhteen hevosiin saadaan tulokseksi divisioonassa 54 : 100, prikaatissa 49 : 100 ja rykmentissä 14 : 100. Autojen lukumäärä 100 miestä

kohti on divisioonassa 4,4, prikaatissa 4,05 ja rykmentissä 1,3 kpl. — Jos taas verrataan, kuinka suuren osan henkilöstöstään kukin saa polkupyörille, niin tulokseksi tulevat seuraavat prosenttiluvut: divisioonassa n. 25 %, prikaatissa 22,2 % ja rykmentissä 22,8 %. — Tästä selviää, että divisioonan operatiivinen liikkuvuus on hivenen parempi kuin prikaatin ja näillä molemmilla huomattavasti suurempi kuin rykmentillä omin välinein. Taktillinen liikkuvuus on taas päinvastainen, koska nykyinen autokalustomme on maastokelvotonta. — Armeijakunta keveine prikaateineen on ilmeisesti joustavampi liikkeissään kuin raskaampi divisioona-armeijakunta.

- **Johdon organisaatiota** kuvastaa jossain määrin johtoon kuuluvan henkilöstön vahvuus. Se on divisioonan esikunnassa 0,4 %, prikaatin esikunnassa 0,6 % ja rykmentin esikunnassa 0,5 % henkilöstön vahvuudesta. Prikaatin johto on siis prosentuaalisesti vahvin. — Jos otetaan huomioon eri alojen edustus, on divisioonan johto orgaanisesti melko täydellinen. Armeijakunnan esikunta on vieläkin täydellisempi. Prikaatilla on myös lähes kaikki alat edustettuina, ja se pystyy ottamaan johtoonsa vahvennuksiakin. Rykmentin sitä vastoin on vahvennuksia saadessaan saatava vahvennuksia myös johtoonsa.

Ylemmän johdon kannalta voidaan näistä vertailuista tehdä muutamia johtopäätöksiä. — Prikaati pienenä vahvuudeltaan sallii perustaa useita perusyhtymiä. Tämä on suojajoukkotoiminnan sekä alueellisen puolustuksen kannalta edullista. Se sallii myös toisarvoisille suunnille erottaa verrattain itsenäiseen toimintaan pystyviä yhtymiä joukkojen vahvuuden nousematta liian suureksi tehtävään nähden. Sen sijaan prikaati ei täytä suurtaistelun painopistesuunnan lujusvaatimuksia kuten divisioona, mutta armeijakunnan »liukuva» kokoonpano sallii painopisteeseen koota armeijakunnan esikunnan johtoon tarvittavan määrän prikaateja, jolloin tämäkin vaatimus voitaneen täyttää. Organisaatio siis sallii ylijohdolle joustavan kombinoinnin tilanteen vaatimusten mukaisesti.

Seuraavassa pyritään lähemmin käsittelemään kysymystä prikaatin ja armeijakunnan kannalta.

3. Prikaatin johtamisesta

Vaikka prikaati onkin yhtymä, on sen vahvuus, kuten edellä todettiin, divisioonaan verrattuna vaatimaton. Käytännöllisesti katsoen se on sama kuin jalkaväkirykmentti runkona muodostettu taisteluosasto. Prikaatin etuna tähän verrattuna on se, että se on valmis taisteluosasto.

Tehtävän antajan, siis ylempään johtoportaan, on muistettava prikaatin vaatimaton vahvuus ja rajoitettava tehtävä sen mukaiseksi. Prikaatin komentajan puolestaan ei pidä asettua liian korkealle jalustalle, johon täydellinen esikunta ja yhtymä-nimitys saattaisivat houkutella. Johtajana prikaatin komentajan on asetuttava suunnilleen rykmentin komentajan puitteisiin.

Kivääripatajoonia prikaatissa on neljä. Tämä sallii monipuolisen taktillisen ryhmittelyn. Sen alayksikköjen lukumäärä on myös sellainen, ettei se joudu siipirikoksi, vaikka osa siitä saisi-kin erillisen tehtävän. Samoin joukkojen vaihtomahdollisuudet joukkojen lepuuttamiseksi ovat paremmat kuin kolmijakoisessa joukossa.

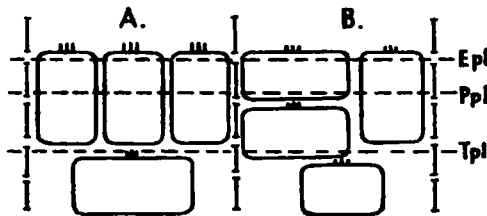
Johtamisen kannalta lienee syytä ottaa esille kysymys taisteluosastojen muodostamisesta prikaatin puitteissa. Upseerikoulutuksessa näet hyvin usein pyritään muodostamaan parin pataljoonan vahvuisia taisteluosastoja ja toinen pataljoonan komentajista määräämään sellaisen komentajaksi. Herää kysymys, eikö prikaatin komentaja suurehkon esikuntansa avulla kykene johtamaan pataljooniaan pataljoonina kuten rykmentin komentaja teki viime sodissa paljon vaatimattomimmin apuvälinein sinäkin tapauksessa, että hänelle alistettiin useita vahvennuspataljoonia? Tähän on ehdottomasti pyrittävä. Missään tapauksessa ei pataljoonan komentajalle olisi annettava johdettavaksi toisia pataljoonia kuin pakkotilassa. Hänen johtamisvälineensä ovat vain oman pataljoonan johtamista varten. Taisteluosaston komentajaksi joutumisesta on tavallisesti seurauksena, että asianomainen pataljoonan komentaja ottaa pataljoonastaan johtamisvälineet itselleen ja antaa pataljoonan johdon jollekin komppanian päällikölle, joka joutuu puutteellisin välinein hoitamaan tehtävänsä.

Kaiken lisäksi sama ilmiö tässä järjestelyssä toistuu alemmissa portaissa aiheuttaen sekavuutta ja johdon heikkenemistä.

Miten johtosuhteet sitten olisi järjestettävä?

— Hyökkäyksessä on oloissamme hyvin tavallista, että tien suunnassa tyydytään rajoitettuun hyökkäykseen pienehköin voimin. Pääosa suunnataan saarrostukseen. Prikaatin komentajan paikka on tällöin ilman muuta pääosan mukana, ja hän johtaa pataljooniaan suoraan. Tien suunnalla olevan osan johdon hän voi järjestää esim. esikuntapäällikkönsä välityksellä. Jos suunnat jakaantuvat kaksi-pataljoonaisiksi, mikä sinänsä sotii jo painopisteperiaatetta vastaan, saattaa syntyä johtokysymyksessä hankaluuksia. Tällaisessakaan tapauksessa ei saisi alistaa pataljoonaa pataljoonalle. Olisi vakavasti harkittava, eikö prikaatin komentaja itse pysty hallitsemaan kaikkia pataljooniaan suoraan. Aluehan ei prikaatilla useinkaan ole kovin laaja. Vasta sitten, kun on aivan ilmeistä, ettei tähän ole mahdollisuuksia, olisi harkittava johdon järjestämistä toisin. Eräänä ratkaisuna tulisi kysymykseen esikuntapäällikön asettaminen komentajan sijaiseksi, jolloin toisen suunnan johto voitaisiin uskoa hänelle auktoriteettiristiriitoja aiheuttamatta. Välineet tehtävän suorittamista varten ovat irroitettavissa prikaatin esikunnasta. Toinen mahdollisuus olisi antaa johto raskaan pataljoonan komentajalle, jolla omasta takaa on johtamisessa tarvittavat välineet, mutta en pitäisi sitä ilman muuta selvänä kuten myöhemmästä käsittelystä ilmenee.

— Jos tarkastelemme johtosuhteiden järjestelyä muutamien prikaatin puolustuksessa kysymykseen tulevien perusrhythymitysmuotojen valossa, niin huomaamme seuraavaa (ks. piirros 1): Tapauksessa A on kaistavastutu kullakin pataljoonan komentajalla koko puolustusaseman syvyydellä, mikä helpottaa yhteistoimintaa tukevien aseiden kanssa. Reservinä oleva pataljoona

Piirros 1

saattaa luoda lisää syvyyttä miehittämällä tukikohtia puolustusaseman takimmaisella puolustuslinjalla. Johtosuhteet ovat selvät eivätkä kaipaakaan erikoisjärjestelyjä. Tapauksessa B, puolustusaseman vasemmalla siivellä, jossa kaksi pataljoonaa on puolustusasemassa peräkkäin, on johtosuhteiden järjestely vaikeampi kysymys. On joko järjestettävä yhteinen johto, jolla on kaistavastuu koko puolustusaseman syvyydellä, tai kumpikin pataljoona vastaa puolustusaseman omasta osastaan. Viimeksi mainitussa tapauksessa rintamavastuu vaihtuu kesken torjuntataistelun. Siitä saattaa johtua kriisejä, mutta prikaatin komentajalla on silloin itsellä mahdollisuus ja velvollisuus puuttua asioihin. Täten on mahdollisimman pätevä johto selvittämässä syntyneitä kriisejä. Asia ei liene sen paremmin hoidettu, jos sen tekisi joku toinen johtoelin hänen puolestaan. Näin ollen puolustuksessa ei ole välttämätöntä tässäkin tapauksessa muodostaa taisteluosastoa, vaan pataljoonat johdetaan pataljoonina.

- Sellaisissa tapauksissa, joissa prikaatille alistetaan lisää pataljoonia, saattaa taisteluosastojen muodostaminen tulla ajankohtaiseksi. Luulisin kuitenkin, että prikaatiorganisaatio vähentää niiden tapausten lukua, jolloin prikaatille alistetujen pataljoonien luku nousee 6—7:ään, kuten joskus viime sodissa tapahtui. Erillisinä vahvennuspataljoonina lähinnä tulevat kysymykseen armeijakunnan jääkäripataljoonat. Pataljoonatarpeen kasvaessa tulee prikaatiorganisaation vallitessa näyttämölle myös vastaava prikaatin esikunta.

Raskaan pataljoonan komentajan johtoon on yhdistetty prikaatin raskaan jalkaväkitulen johto. Raskaan pataljoonan komentaja siis vapauttaa prikaatin komentajan liiallisesta painolastista. Toisin sanoen hän on komentajan oikea käsi kranaatinheitin-, suora-ammunta- ja panssaritorjunta-asioissa. Tämä onkin välttämätöntä, sillä yleisen johtamistoiminnan tutkijat ovat päätyneet siihen, että sama komentaja voi yhtäaikaisesti hallita tehokkaasti korkeintaan 6 alaosastoa. Jos toiminnan kannalta näitä on muodostettava enemmän, ovat välijohtoportaat tarpeen. Tähän voidaan sanoa, että useimmiten raskaan pataljoonan yksiköt alistetaan pataljoonille ja pataljoonan komentajasta tulee »vapaa-

herra», jota hyvin voidaan käyttää taisteluosaston komentajana. Kuitenkin asettaisin harkittavaksi, onko tämä edullista kokonaisuuden kannalta. Vaikka raskaan pataljoonan yksiköt olisivatkin alistetut kivääripataljoonille, on raskaan pataljoonan komentajan tehtävänä jatkuvasti ko'ordinoida niiden käyttöä valvoen, että jalkaväen raskaan tulen jako vastaa prikaatin puitteissa tilanteen vaatimuksia, antaa teknillisiä ohjeita, säännöstellä yhteistoimintaa, kehittää menetelmiä jne. Jos hänet siitä irroitetaan, tulee jalkaväen raskaan tulen tehokas käyttö siitä kärsimään. Sen vuoksi asettaisin etualalle esikuntapäällikön käytön taisteluosaston komentajan tehtäviin ja pitäisin suotavana, että hänen asemaansa tässä tarkoituksessa korostettaisiin tekemällä hänestä komentajan sijainen. — Tässä yhteydessä on lisäksi todettava, että epäsuoran tulen ja raskaan suora-ammuntatulen järjestely ja johtaminen on jo sinänsä yhdelle miehelle liikaa. Halutessaan järjestää yhteisen johdon molempien raskaiden kranaatinheitinkomppanioiden tulen johtamista varten on raskaan pataljoonan komentajalla tosin mahdollisuus käyttää apunaan pataljoonapuseeria, mutta sittenkin tehtävät ovat sängen moninaisia ja vaativia.

Käsiteltävänä olevan organisaation mukaan tykistö käsitteä prikaateille alistettua tykistöä ja armeijakunnan ylemmältä johdolta saamaa vahvennustykistöä, joko patteristoja tai tykistörykmenttejä, ehkä prikaatejakin. Prikaatin kannalta alistetun tykistön etuna on henkilökohtaiseen tuntemukseen perustuva yhteistoiminnan jatkuvuus. Toisaalta alistetulle tykistölle tuntuu prikaatin kaista varsinkin painopistesuunnilla liian ahtaalta »pilttuulta». Kaistojen kapeudesta johtuen prikaatille alistetun tykistön tuli kantaa naapuriprikaatien kaistoille. Tulen saanti sinne käy kuitenkin kankeasti, jos ohjesäännöistä pidetään kirjaimellisesti kiinni. Tulipyynnön täytyy näet mennä armeijakunnan komentajan ratkaistavaksi, koska armeijakunnan tykistökomentaja ei voi käskää prikaatin tykistöä. Tämä epäkohta lienee kuitenkin helposti korjattavissa siten, että armeijakunnan komentaja antaa käskyn, jossa asianomainen oikeus siirretään tykistökomentajalle. Tällöin tullaan siihen, että armeijakunnan tykistökomentajan asema tulen käytön suhteen tulee samaksi kuin se on divisioonassa, ja prikaatin tykistö tukitykistön asemaan.

I l m a t o r j u n t a k o m p p a n i a täyttää huonosti prikaatin

ilmatorjuntatarpeen, mutta armeijakunnan ilmatorjuntajoukot mahdollistavat prikaatin vahventamisen tarvittaessa. Tämä puolestaan aiheuttaa usein prikaatin ilmatorjuntajohdon tilapäisjärjestelyjä.

Prikaatin varsinaisia panssarintorjuntayksiköjä ovat raskaan pataljoonan tykkikomppania ja kivääripataljoonien panssarintuhoojajoukkueet. Prikaatin tykkikomppania kolmenlaisine joukkueineen on organisaatioltaan sekava ja näin ollen vaikeasti johdettava ja aiheuttaa helposti ripottelua. Panssarintorjunnan suhteen on prikaateja voimakkaasti tuettava armeijakunnan taholta. — Panssarintorjunnan johtamista varten prikaatin esikunnan operatiivisessa toimistossa on panssarintorjuntaupseeri. Hänen tehtävänsä rajoittunevat pääasiassa esikuntatyöhön panssarintorjunnan osalta. Sen lisäksi komentaja tarvitsee itselleen apulaisen, joka vastaa hänelle panssarintorjunnan yksityiskohdista taistelukentällä ja yhdistää eri aselajien (tyk., pion. jne.) osuuden panssarintorjuntaan. Tähän sopii raskaan pataljoonan komentaja, kuten edellä jo on todettu.

Prikaatilla on pioneereja vain ns. perustarve, joka useimmiten menee pataljoonien jalkaväkioneeritehtäviin. Prikaateja on siis tässäkin tehokkaasti tuettava. Prikaatissa oleva johtolin (pioneerikomppanian päällikkö oto.) on riittävä vain noin komppanian suuruisia vahvennuksia johtamaan. Jos prikaati joissakin tapauksissa saa pioneeripataljoonan esikunnan ja pataljoonan vahvennukseksi, on kitkattoman johtamisen aikaansaamiseksi pioneeritoiminnan johtaminen järjestettävä uudelleen. Työnjako pioneeripataljoonan komentajan ja prikaatin pioneerikommentajan kesken on prikaatin komentajan suoritettava. — Lisäksi on huomattava, että prikaateilla ei ole pioneerihuolto- muodostelmaa. Armeijakunnan on järjestettävä pioneerihuolto tätä silmällä pitäen.

Prikaatilla on viestitoimintaa varten pataljoonien viestielimien lisäksi viestikomppania, jonka päällikkö on samalla aselajikommentajana prikaatin esikunnassa. Viestihenkilöstöä on riittävästi normaalitoimintaa varten. Se pystyy rakentamaan mm. 2/2 johdinlinjaa pataljooniin, ainakin 3 puhelinkeskusta lähiyhteyksineen ja normaalisten radiolinjojen (ylempi johtoporras, pataljoonat ja tiedustelukomppania) lisäksi yhden ylimääräisen

linjan sekä viestiyhteydet tykistöön ja naapureihin. Tällä viestivoimalla on myös mahdollisuus saada järjestetyksi yhteydet vaikeuksitta siinäkin tapauksessa, että prikaatin esikunta jakaantuu kahteen johtoportaan. — Siinä tapauksessa, että prikaati saa vahvennuksia niin, että johtoportaiden lukumäärä kasvaa tai viestialue huomattavasti laajenee, ovat viestijoukkojen vahvennukset tarpeen. — Viestikomppanian päälliköllä on vaikeuksia selviytyessään kaksinaisesta johtajatehtävästään. Prikaatin viestikomentajana hän sitoutuu esikuntaan johtamaan koko prikaatin viestitoimintaa. Komppanian johtaminen jää apulaisten niskoille.

Prikaatin huolto-organisaatiossa muutamien alojen edustus on puutteellinen. Prikaatilta puuttuvat autonkorjaamo, vaatetuskorjaamo ja liikenteen ohjauselin; kuormastonkorjaamo edustaa polkupyörienkorjausryhmä, ja yksi kenttäsaairaalaosasto vaikeuttanee lääkintähuollon joustavaa suoritusta liikuntasodassa. Lisäksi on huomattava, että raskaan tulen määrän ollessa suhteellisen suuri, on kuljetustarve suuri. Näin ollen pitkäaikaiseen itsenäiseen toimintaan prikaati on huollollisesti heikko. Tälläkin alalla armeijakunnan on siis sitä tuettava jo alusta pitäen.

4. Armeijakunnan johtamisesta

Edellä on ollut esillä jo eräitä armeijakuntaporrastakin koskevia kysymyksiä. Seuraavassa vielä muutamia armeijakunnan johtamiseen liittyviä seikkoja.

Tarkasteltaessa voimasuhteita divisioona-armeijakunnan ja prikaatiarmeijakunnan välillä todetaan, että kolme divisioonaa käsittävässä armeijakunnassa on 30 pataljoonaa, kun sen sijaan kolmen prikaatin armeijakunnassa on 12 pataljoonaa ja neljän prikaatin armeijakunnassa 16 pataljoonaa jne. Nämä vertailuluvut antavat viitteitä operatiivisen tehtävän laajuutta prikaatiarmeijakunnille määrättäessä. Se on samaa suuruusluokkaa kuin divisioonan saama tehtävä yleensä. — Prikaatin käsittelyn yhteydessä myös selvisi, että armeijakunnan johtamisen prikaateihin nähden tulee olla hyvinkin monessa suhteessa holhoavaa luonteeltaan. Samoin huomasimme, että ase- ja huoltolajien johtajien

toiminta on samanluonteista kuin divisioonassa. Tulemme siis siihen, että armeijakunnan esikunta vastaa johtamisen kannalta suunnilleen divisioonan esikuntaa. Sillä tulee kuitenkin olla täydellisemmät johtoorganit kuin divisioonan esikunnalla, koska sen on oltava valmis ottamaan johtoonsa huomattavia vahvennuksia, jolloin sen toiminta-alue saattaa suuresti laajentua.

Johtamisen kannalta on erityisesti kiinnitettävä huomiota siihen, että armeijakunnan »liukuvasta» kokoonpanosta johtuen varsinkin suurtaistelujen painopistesuunnilla armeijakunnan esikunnan johtoon samalle alueelle saattaa kokoontua useita prikaateja. Kokeusten mukaan saattaa tällöin hyvin usein syntyä vaikeita liikennepulmia. Johtamisen tulee silloin olla voimakkaasti armeijakunta-johtoista. Varsinkin prikaatiarmeijakunnan huollossa on nähtävä armeijakunnan esikunnan yksityiskohtaisen holhouksen tarve. Vain täten voidaan välttää ruuhkaantumisia ja saattaa saman tien varressa toimivat prikaatin laitokset keskenään yhteistoimintaan ja tarvittaessa yhdistetyksikin.

Samasta syystä operaatioiden johtamisessa saattaa armeijakunnassa esiintyä erillisen operatiivisen johtoelimen tarvetta. Prikaatien lukumäärän lisääntyessä voi käydä välttämättömäksi samalla suunnalla toimivien prikaatien yhdistäminen yhteiseen johtoon. Tätä varten tulisi armeijakunnan esikunnassa olla nimitetty johtoelin, joka tarvittaessa olisi tällaiseen tehtävään irroitettavissa koska tahansa. Tällöin olisi suotavaa, että esikuntapäällikkö olisi komentajan sijaisen asemassa, joten hänet voitaisiin määrätä sen johtajaksi auktoriteettikysymyksen olematta esteenä. Täten vältettäisiin prikaatien komentajien irroittaminen omasta tehtävästään.

Tässä yhteydessä mainittakoon myös armeijakunnan vahvennustykistön »liukuvasta» vahvuudesta johtuva epäkohta. Jos vahvennukset tulevat vain patteristoina, voi helposti syntyä vaikeuksia tykistöryhmien johdon järjestelyssä, varsinkin kun prikaatin tykistörykmentin komentaja on samalla prikaatin tykistö-komentaja. Sen takia tarvittavan osan vahvennuksista tulisi saapua rykmentteinä.

Ilmatorjunnan suhteen havaitaan, että armeijakunnan esikunnassa ilmatorjuntarykmentin komentaja esikuntineen toi-

mii armeijakunnan ilmatorjunnan komentajana ja armeijakunnalle annettavien ilmatorjuntajoukkojen komentajana pystyen hyvin suoriutumaan tehtävistään.

Armeijakunta saanee panssaritorjuntajoukkonsa pataljoonina. Pataljoonan komentaja voi tarvittaessa hoitaa oto. aselajiasiat armeijakunnan esikunnassa.

Pioneerijohtoa varten johtoelin armeijakunnan esikunnassa on riittävän vahva.

Armeijakunnan viestitoiminta vastaa perusjärjestelyltään divisioonan viestitoiminnan järjestelyä. Vaatimukset ovat vain lisääntyneet siinä suhteessa, että armeijakunnan on normaalisti varauduttava ottamaan johtoonsa »liukuva» määrä prikaateja. Armeijakunnalle »perusannoksena» tulevaa viestipataljoonaa on siis varauduttava vahventamaan.

Edellisestä huomaamme, miten läheisesti johtamiskysymykseen liittyy kysymys armeijakuntajoukoista. Jos kaikki armeijakuntajoukot säännöllisesti saadaan ylhäältä »liukuvan systeemin mukaisesti», on siitä ilmenevien haittojen lisäksi havaittavissa mm., että armeijakunnan esikunnan suunnitteluilta puuttuu varma pohja, vahvennukset myöhästyvät, vahvennukset, jotka vaihtuvat, ovat tottumattomia yhteistoimintaan ja niiltä puuttuu tietyn yhtymän henki. Armeijakunnalla tulisi näin ollen olla kiinteämpi armeijakuntajoukkojen »perusannos». Sen tulisi kuitenkin olla minimi, jotta ylijohdolle jäisi riittävät painopisteen muodostamismahdollisuudet. Kolmea prikaatia varten laskettu »perusannos» lienee perusteltavissa, sillä tuskinpa kolmea prikaatia heikompi armeijakunta tulee kysymykseen.

Yllä esitetyt johtamiseen liittyvät näkökohdat kaipaavat jatkuvaa pohdintaa. Oleellisin, mitä tässä esityksessä on pyritty tuomaan esiin, on se, että prikaatiarmeijakuntaorganisaation vallitessa johdon on pysyttävä »jalat maassa» eikä harhauduttava nousemaan tarpeettoman korkealle jalustalle.